

SÍNDIC DE LA UdG

MEMÒRIA ANY 2020

“La probabilitat de perdre en la lluita no ens ha de dissuadir de donar suport a una causa que creiem que és justa”. Abraham Lincoln

1. Introducció

La redacció d'aquesta Memòria als inicis de l'any 2021 es fa en la mateixa especial i difícil circumstància pandèmica de gairebé tot l'any 2020, les dades del qual es recullen i s'analitzen tot seguit. Però seria inacceptable no dedicar els mots inicials d'aquest exercici anual precisament a la duresa literalment extraordinària de la circumstància viscuda; en els dos sentits d' "extraordinària": primer, no ordinària, en tant que no viscuda anteriorment per cap dels membres d'aquesta comunitat universitària i, segon i especialment, en el sentit de fortament lesiva per a la salut de moltes persones, fins a posar en risc la vida mateixa, i restrictiva en forma intensa dels nostres hàbits i formes d'estudi, treball i convivència. La vida universitària, tan clarament associada a la trobada personal, el diàleg i l'intercanvi constant i multidireccional de tota mena de coneixements i experiències, s'ha vist, doncs, greument ferida. Encara ho està.

Com a síndic, que de tant en tant em trobo en el cas de poder perdre probablement alguna lluita entre les causes que m'arriben, no m'he desanimat mai de donar suport a la causa que crec justa, tot acceptant el consell de Lincoln; com és, d'altra banda, la meva obligació. Si he volgut, però, encapçalar la Memòria d'aquest darrer any amb aquest consell és perquè em sembla recomanable compartir-lo amb totes i cada una de les persones que formem la UdG. Necessitem, un cop reconeguda la gravetat de la pandèmia, lluitar contra ella com lluitaríem en una causa de les més justes; i és molt justa perquè destrueix un bé essencial de la nostra vida: la salut, i amb ella –com acabem de dir- la nostra legítima forma de vida universitària en totes les seves variants i registres, a més de comportar una greu afectació d'altres àmbits socials i econòmics molt rellevants.

El contacte personal que especialment el sector estudiantil, però en semblant mesura el professorat, necessita per a la seva formació ha estat limitat fins a gairebé la seva eliminació durant molts mesos; el síndic reconeix aquest dèficit com a derivada molt dura de les restriccions generals destinades a frenar i eliminar la pandèmia; però em sembla just reconèixer que la nostra universitat l'ha intentat atenuar prou positivament amb el compromís, el treball i la dedicació de moltes persones de tots els àmbits de govern, professorat, recerca, administració, serveis i, per descomptat, el mateix sector estudiantil; quan ha calgut, expressant problemes com el de la desigualtat d'accés a les necessàries telecomunicacions, que s'han intentat atendre i resoldre malgrat tantes limitacions, i sobretot implicant-se en l'activitat telemàtica substitutòria –bé que imperfecta i carregosa-

de la presencial. Però des de la perspectiva del síndic la resposta mereix no solament una passiva conformitat, sinó un actiu reconeixement de l'esforç, la persistència, la flexibilitat, el compromís i la dedicació mostrades per la immensa majoria de la nostra comunitat universitària.

De fet, pot dir-se que un dels aprenentatges importants que hem hagut de fer és precisament el de la resistència al desànim i la voluntat de superació de dificultats de tota mena, això que ara es coneix amb el mot "resiliència". Amb un o altre mot, però, la idea de fons és clara: ni quan pensem en probables resultats negatius, no hem de deixar de treballar –lluitar, si es vol dir amb un to més èpic- per arribar a la justícia de la nostra causa; de fet, si es pensa bé, ja en el mateix esforç hi ha la realització d'una certa justícia: la justícia de l'autoestima que ens guanyem pel fet de mantenir-nos actius i, encara que costi de veure, fent nous o singulars aprenentatges vitals, que acaben essent tan importants com els més teòrics que protagonitzen l'activitat universitària.

Abans, doncs, de passar a l'anàlisi comentada de les dades –com a tals aparentment fredes, tot i que al seu darrere hi glateix la vida- de l'activitat del síndic durant aquest any que tothom recordarà sempre, no he volgut oblidar ni menystenir la molt dura circumstància viscuda, que resulta important també de recordar com a context del text que tot seguit comença.

Joan Manuel del Pozo

Síndic de la UdG – Març 2021

2. Consideracions generals

El nombre total de casos presentats al síndic continua en línia de moderació: 41 casos, per 47 l'any anterior. Considero que les raons per explicar aquest baix nombre procedeixen no solament d'un bon clima general a la UdG, que genera poca conflictivitat, i de la desconeixença de la institució del síndic per bona part de la comunitat universitària –els dos que ja assenyalàvem en anteriors Memòries- sinó que aquest any s'han vist incrementades per l'inesperat i malaurat clima pandèmic. Aquest 'clima' comença a mitjans de març, és a dir, molt a començament de l'any natural i relativament a prop de la fase final del curs acadèmic; i que ultrapassarà l'estiu i s'estendrà al nou curs, amb una sensació de desànim que persisteix. És un clima de desconcert, d'aturada general i forçosa dels hàbits no solament acadèmics, sinó també vitals; un clima de temor i lamentació, barrejat amb la natural desorientació provocada per una novetat amenaçadora. En aquest marc és natural que les energies de cada sector es concentrin a superar tots els inconvenients: els responsables del govern a generar normes i proveir mitjans, el professorat i l'estudiantat a aprendre les noves maneres de substituir la presencialitat de sempre i intentar culminar el curs sense pèrdua de coneixements ni de qualificacions acadèmiques. I la resta de la universitat a cooperar per minimitzar l'impacte de les restriccions. Com a síndic, m'ha semblat percebre un grau molt elevat de comprensió mútua de tots els inconvenients que aquesta situació genera, que, com sabem, són molts i molt importants. Aquesta comprensió mútua ha hagut de contribuir a la disminució de l'ànim de queixa, cosa que pot jutjar-se, a parer meu, més com a positiva que no pas negativa.

Pel que fa a l'expectativa de solució dels casos plantejats, el resultat és força positiu: 14 casos han trobat solució favorable i 5 han resultat desfavorables a l'expectativa de la persona afectada. De la resta, 15 han rebut informació i consell, normalment considerat útil o positiu, i 2 han demanat només que es registressin els fets, sense més demanda, a efectes de constància d'alguna disfunció que els ha molestat. D'1 no consta informació de la seva resolució a la sindicatura. El síndic considera que les dades agafades en conjunt tornen a mostrar que el servei beneficia a la majoria de persones que hi recorren i fóra bo que fos més conegut per la comunitat universitària.

De la distribució de casos per col·lectius, el nombre més alt correspon als estudiants, 20, com és natural, perquè la proporció respecte a PDI i PAS és fortament desigual. La distribució per gènere dona un resultat poc habitual: 17 són dones i 24 homes. Tradicionalment, la proporció era inversa. No es detecta cap raó especial que expliqui el canvi. Queda, doncs, simplement registrat sense més comentari.

No hi ha cap punta de concentració de casos molt destacable, que pogués fer pensar en anomalies específiques de gestió o en excés de conflictivitat en un centre en concret. Per nivells acadèmics, també és natural, pel major nombre de matriculats, que sigui en els Graus on es registren 14 casos com a xifra ben diferenciada.

Des del punt de vista qualitatiu o temàtic, no s'observa tampoc cap punta d'especial interès: alguns casos d'avaluació i qualificació dels estudiants (10), alguns també de docència i currículum (6) que corresponen a la majoria d'estudiants que abans esmentàvem. Destaca, per comparació amb l'any anterior, els casos sobre contractes i retribucions (7).

3. Recomanacions generals

1. Atesa l'extraordinària circumstància de la pandèmia Sars – Cov - 2 que va ocupar gran part de l'any 2020 i persisteix a l'inici del 2021, aquest síndic considera necessàries algunes recomanacions *ad hoc*. Aquestes recomanacions deriven tant de l'observació de l'experiència interna general i d'alguns casos viscuts a la UdG com de l'atenció als més assenyats missatges procedents de fonts exteriors científiques i institucionals prou acreditades. Cal remarcar que no es pretén en absolut improvisar o generar nous criteris ni corregir hipotètiques deficiències en la gestió de la crisi de la pandèmia, sinó acompanyar i reforçar modestament la reflexió i el treball que tota la comunitat UdG, amb els diferents responsables de govern i gestió al davant, s'ha sentit i se sent compromesa a mantenir i aplicar:

1.1. El fet transcendent de l'extensió de la pandèmia –fins a ser, literalment, planetària- fa més necessària que mai la màxima coordinació de totes les autoritats; en el nostre cas, dels governs i consells socials de les diferents universitats del país entre ells i en coordinació amb les autoritats sanitàries generals i els seus òrgans delegats per al control de la pandèmia. La pràctica de la comunicació permanent i l'intercanvi de criteris i experiències, en una situació tan complexa i difícil, és una condició necessària per minimitzar errors i maximitzar possibilitats d'èxit en la lluita contra la pandèmia.

1.2. L'activitat pròpia de qui governa es concreta sobretot en la producció i aplicació de normatives específiques i adaptables a cada moment a la situació que es viu. En general, però també en el cas de les universitats, calen normatives que, a més de justes, siguin àgils, és a dir, ràpides –especialment en la seva comunicació-, simples i flexibles. D'entre els molts aspectes que ha calgut, cal i caldrà adaptar destaquen en el nostre àmbit dues normatives d'especial importància, sobretot per als estudiants, però també per al professorat: les normatives que regulen l'avaluació i la permanència. Totes dues poden ser afectades de manera rellevant per les restriccions, especialment la de la presencialitat. El síndic no pretén que amb l'excusa de la pandèmia es modifiquin normatives per “regalar” res a ningú; només demana que les normes s'adaptin per reduir al màxim, si pot ser fins a l'eliminació, els perjudicis derivats de les circumstàncies restrictives i de les dificultats tècniques que de vegades ni depenen del propi usuari.

1.3. Justament la restricció de la presencialitat, que ha estat tan durament exigida al llarg de tants mesos, mereix una menció especial: el consens general sobre el valor de l'intercanvi personal, el diàleg constant i la proximitat humana –que, a més, les universitats dites ‘territorials’ posem legítimament en valor- reclama que les autoritats universitàries insisteixin, en la seva cooperació amb les autoritats sanitàries i generals, a maximitzar la presència física a les aules com a necessitat principal de la praxis universitària. Naturalment, i per descomptat, assumint i acceptant complir les mesures més exigents per a preservar totes les persones del contagi, però no oblidant que l'aprenentatge, el coneixement, és un bé també essencial de la societat a través de la institució universitària. Tothom reconeix que la normativa de restriccions per la pandèmia ha de cercar equilibri, per exemple, entre salut i economia/llocs de treball; doncs, bé, també cal posar en valor l'equilibri entre salut i docència/aprenentatge.

1.4. Mentre no assolim la màxima presencialitat, caldrà continuar practicant la seva substitució per via virtual o telemàtica; però, tal com s'ha intentat encertadament i cal fer-ho més encara, ens hauríem d'assegurar, amb la nova despesa que calgui en aparells i connectivitat, que aquesta és una via practicable de debò i eficaçment per totes i cada una de les persones, tant en l'àmbit estudiantil com docent, col·lectius que han hagut de fer

grans esforços d'adaptació a un camí que no és ni fàcil ni atractiu per a la majoria de persones.

1.5. La universitat, per altra banda, té un potencial de recerca i transferència de coneixement que no solament no hauria de minvar, sinó créixer en temps de pandèmia; i créixer precisament incorporant la pandèmia als objectius de recerca de les més diverses àrees, atesa l'afectació múltiple que aquest fenomen presenta: des de la malaltia física estricta, sens dubte la primera, fins a les alteracions greus del treball, l'economia, les desigualtats socials, els desequilibris mentals i tants altres fenòmens associats, com el canvi climàtic, i derivats que mereixen la màxima atenció investigadora; atenció que tant pot ser l'especialitzada en una única àrea com la multidisciplinària i la transversal, sempre tan anunciades i poc practicades, però que ara tenen, per la naturalesa polièdrica del fenomen pandèmic, especials possibilitats i incentius.

1.6. En un ordre aparentment menys "operatiu", però no per això menys important, es recomana persistir en l'actitud general de comprensió mútua per l'especial dificultat de la situació; hi ha gran coincidència entre analistes que una de les moltes lliçons de la pandèmia ha estat la lliçó d'humilitat o com a mínim de modèstia que hem rebut: ni érem tan forts com ens pensàvem, ni tot ho podríem resoldre tan ràpidament i eficaçment com un cert "somni tecnològic" ens feia creure i esperar –aquest 'somni tecnològic' es pot considerar el successor postmodern del vell "somni dogmàtic" que Kant havia denunciat com a propi d'una minoria d'edat de la qual la humanitat havia de sortir-. Fins i tot reconeixent que l'esforç econòmic i científic per a les vacunes ha fet un recorregut admirable, continuen pendents de resoldre moltes qüestions, que van des de la preocupació per les noves variants i soques del virus o pel temps d'immunitat que proporcionen les diferents vacunes fins a la política econòmica que caldrà per remuntar l'ensulsiada present, tant fora com dins de la universitat. Per les quals raons, l'actitud ètica de modèstia, cooperació, comprensió mútua i esforç persistent resultarà, a més de bona per si mateixa en l'ordre dels principis, també imprescindible en l'ordre més pràctic i operatiu.

2. Ja en anteriors Memòries el síndic ha insistit en la necessitat de descarregar els membres de la comunitat universitària de la creixent exigència burocràtica que, dissimulada però no alleugerida per la digitalització, pesa cada dia més en l'activitat ordinària de la casa en tots els ordres i àmbits. No és un mal exclusiu de casa nostra, però a casa nostra podem començar a treballar-hi, en aplicació del cèlebre principi de la 'glocalització': pensar globalment, sí, però també actuar localment. Abans de la pandèmia ja era una càrrega feixuga, per la qual cosa –i tenint en compte a més les complicacions prou comentades de la pandèmia- cal recuperar la voluntat d'aprimar i simplificar la pesada càrrega. A més d'exigències com a mínim de dubtosa utilitat en la tramitació de molts assumptes, el síndic detecta algunes deficiències de reglamentació o normativa, entre les quals l'any 2020 va registrar-ne dues de concretes, que mereixen esment:

2.1. La que afecta el Reglament de funcionament de les borses de treball de personal interí d'administració i serveis que, ben analitzat, resulta ser un text d'insuficient precisió i claredat, per la qual raó acaba produint inseguretat jurídica i genera confusió i conseqüències objectivament lesives en les persones concursants.

2.2. La que afecta una determinada reglamentació de contractació de professorat associat en la qual caldria reconsiderar si un determinat ítem –com ara una titulació- s'exigeix com a requisit per a l'admissió al concurs o com a mèrit en el seu decurs; de la seva bona resolució depèn que s'evitin importants inconvenients per a concursants que inicien legítimament el procés i després se'n veuen exclosos de forma inesperada i, en el

fons, injusta (ni que sigui la injustícia de pèrdua de temps i frustració d'expectatives legítimament alimentades a l'inici).

3. En l'ordre prou important de garantir la millor accessibilitat i mobilitat física possible en els Campus i entre ells, i donada la dificultat que representa l'escassetat de places d'aparcament, es recomana:

3.1. Incrementar progressivament, amb la necessària cooperació amb l'Ajuntament de la ciutat, les diferents possibilitats d'accés als Campus de tal forma que l'ús del cotxe privat sigui cada cop menys necessari; mentrestant, però, intentar cobrir el dèficit de places d'aparcament obert als diferents usuaris de les instal·lacions universitàries, singularment els i les estudiants que, per raó de la seva residència habitual, tenen poques alternatives públiques de desplaçament.

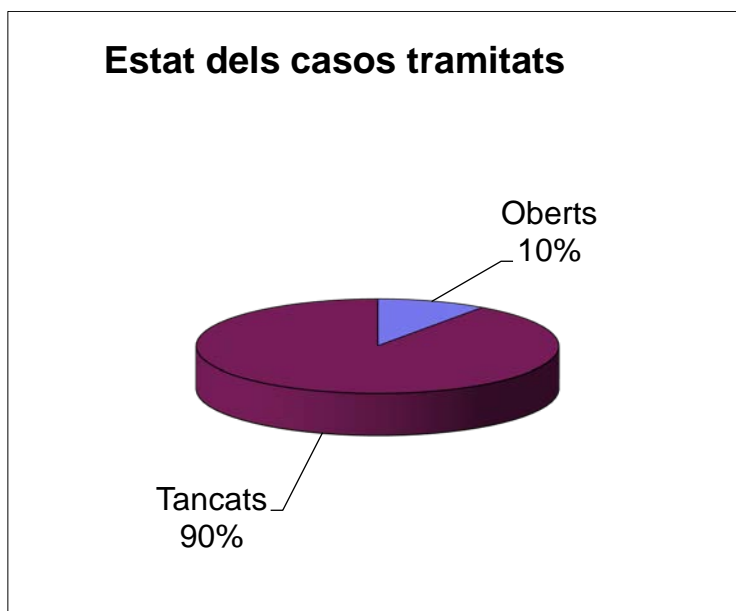
3.2. Mantenir amb regularitat i prou visibilitat una campanya informativa de les normes d'ús dels pàrquings amb accés nominal, de forma que sigui possible en primer lloc el bon ordre en l'ocupació física de les places evitant ocupacions irregulars que obstaculitzin la maniobra de vehicles correctament aparcats i, en segon lloc, disposar de mecanismes d'identificació i avís ràpid als possibles infractors per facilitar el retorn a la plena mobilitat de tots els usuaris.

4. Amb una certa freqüència arriben al síndic queixes per l'exigència d'haver assolit un determinat nivell en l'anomenada "tercera llengua" en el moment que l'estudiant, creient que ha completat el seu pla d'estudis, demana el títol de grau; no és un fet que es produeixi en una sola Facultat o Centre, sinó que afecta graus dels més diversos centres acadèmics. No és missió del síndic analitzar si l'exigència d'un nivell en tercera llengua és encertada i necessària o si la normativa que la regula pot haver estat precipitada i dotada de mitjans suficients; però el síndic no pot deixar de constatar que, un cop promulgada legislativament aquella exigència, ha estat temporalment suspesa i "regulada" –el mot no deixa de ser un eufemisme, a la vista de la confusió que ha generat- per moratòries diverses. Sigui com sigui, i sense entrar en el detall de les primeres exigències i les ulteriors "regulacions/moratòries", el que el síndic considera altament recomanable és que cada Grau de la nostra universitat informi de manera expressa, diferenciada de la informació general que se suposa que cada estudiant rep en iniciar el seus estudis, de l'exigència legal del nivell de tercera llengua; aquesta informació expressa s'hauria de produir amb el temps suficient –com a molt tard, per exemple, quan comença el segon curs- perquè l'estudiant, ara ja no "beneficiat" per cap moratòria, pugui accedir realment a les vies per assolir el nivell exigít i no trobar-se, com encara passa, que s'adona de la seva deficiència al moment de demanar el títol de graduat/da. Tot i sabent que formalment haurà rebut aquesta informació al moment de la primera matrícula, sembla recomanable que, per l'especial naturalesa d'aquesta exigència i la conflictivitat real que encara genera, sigui objecte d'una especial acció informativa específica, de clara i insistent difusió i, com s'ha dit, amb temps suficient, molt abans de la culminació del pla d'estudis.

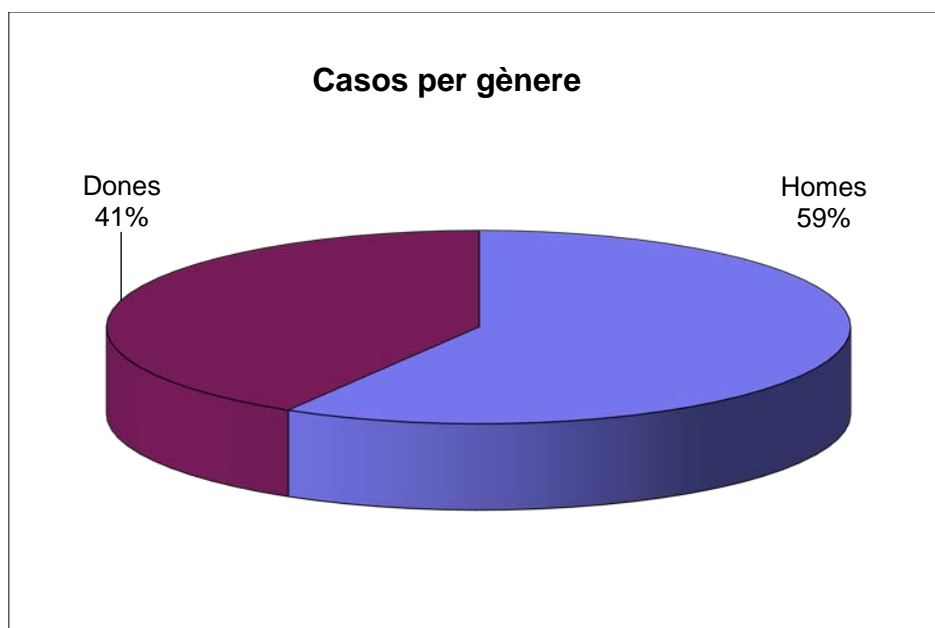
5. Detectats alguns casos de publicitat com a mínim inexacta –prop de la figura de "publicitat enganyosa"- de l'oferta acadèmica d'alguns dels Centres Adscrits a la UdG, es recomana una supervisió atenta i minuciosa de la forma en què aquests centres difonen aquella oferta per evitar les decepcions i frustracions que algunes persones que s'hi matriculen acaben patint, no sempre satisfetes de manera suficient amb el reconeixement de la inevitable reclamació. La credibilitat del centre i, al capdavant, de la UdG com a supervisora acadèmica, hi queda seriosament compromesa.

4. Dades

Durant l'any 2020 es van atendre un total de 41 casos a l'Oficina del Síndic de la Universitat de Girona, dels quals un 90% es van tancar abans de finalitzar l'any i un 10% van passar a l'any següent.

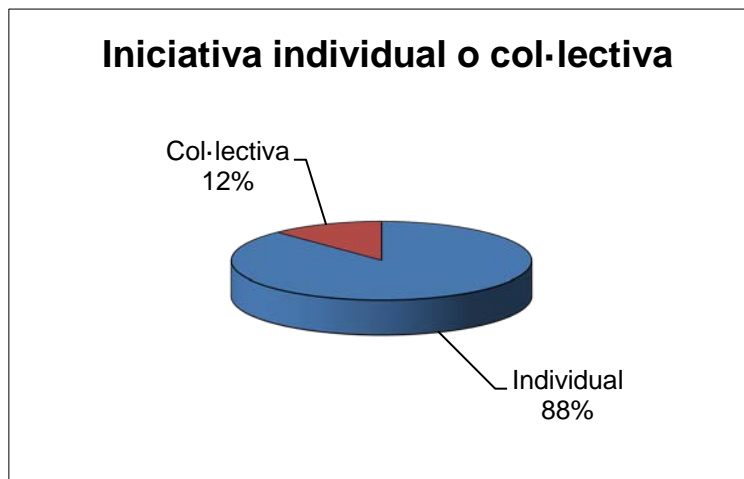

D'aquests casos un 59% han estat presentats per homes i un 41% per dones.

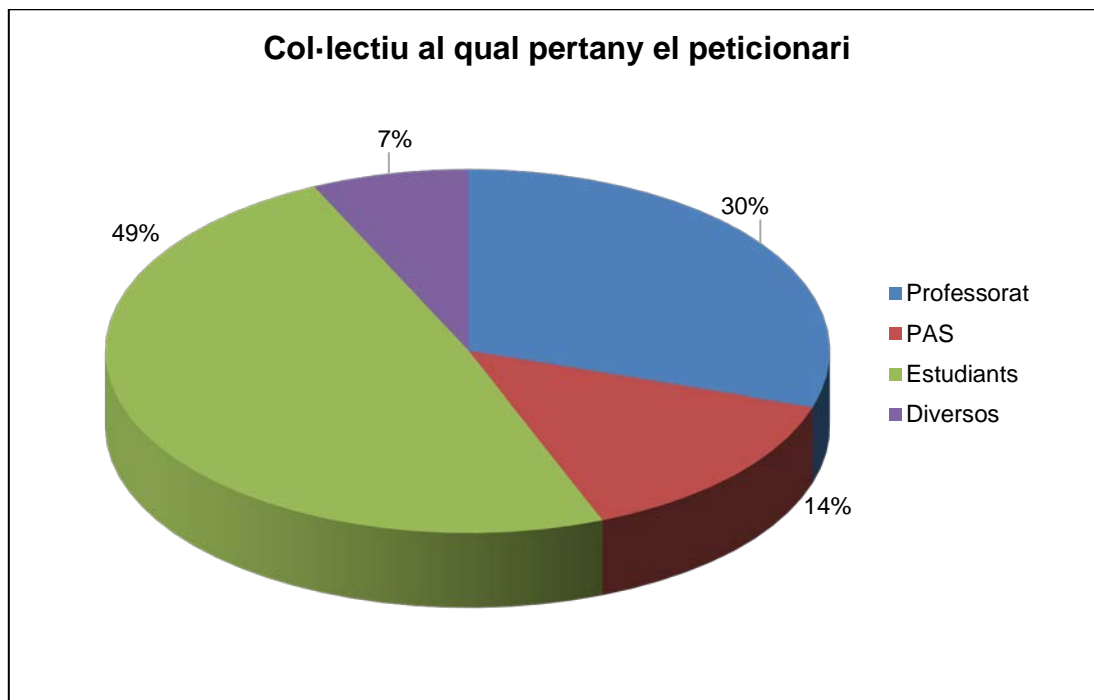

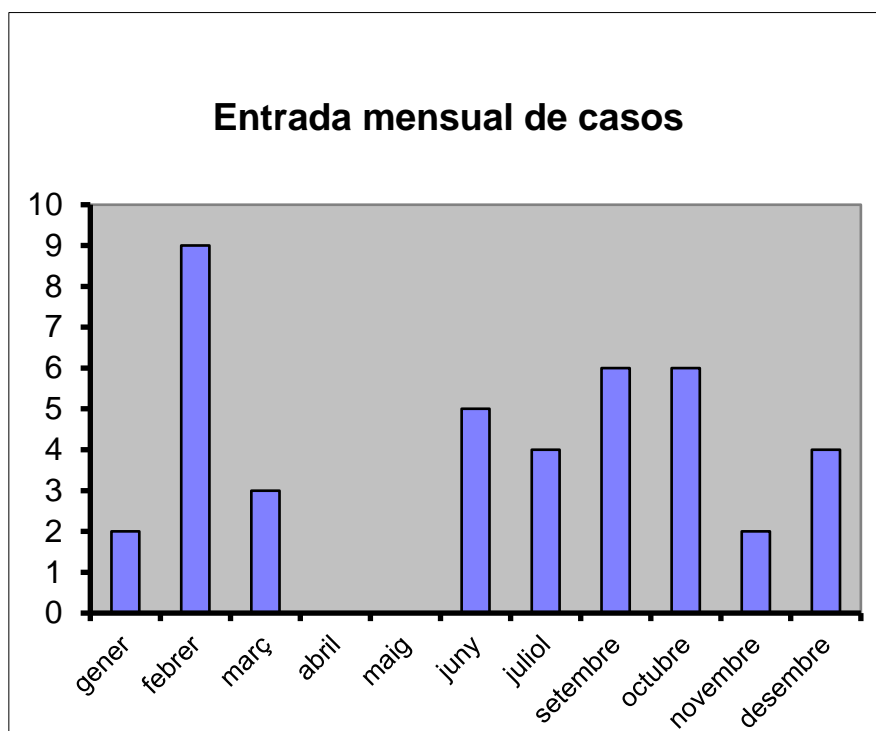
També hem de dir que un 88% s'han presentat de manera individual i un 12% de manera col·lectiva.

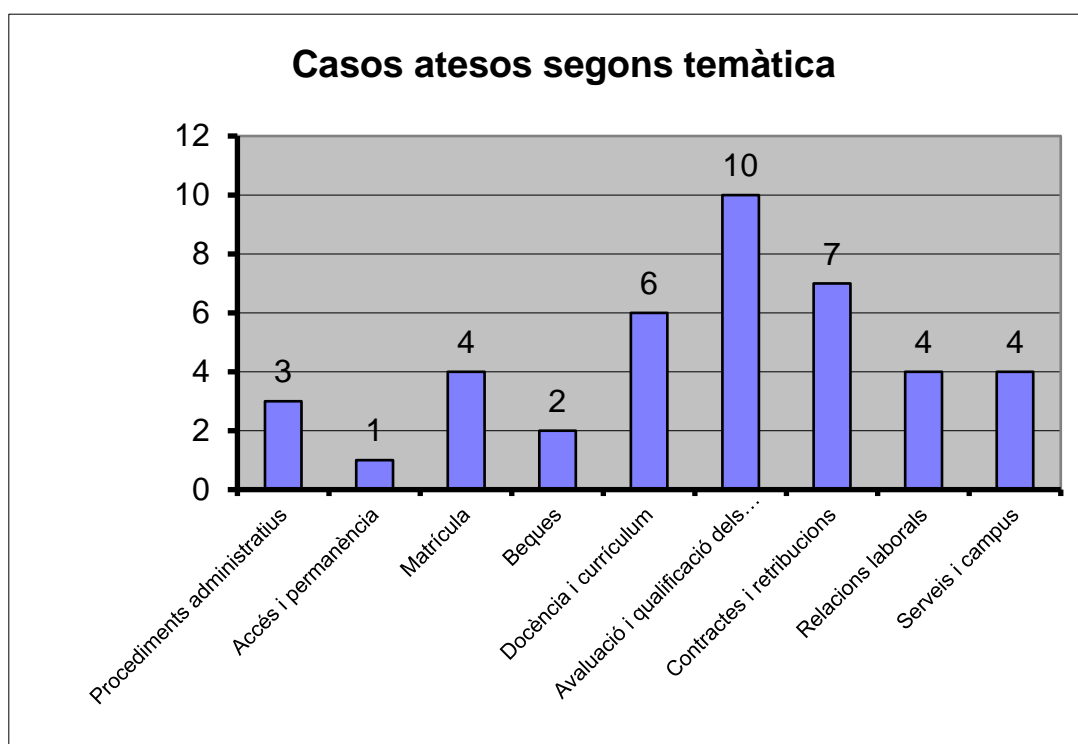
El col·lectiu amb més presentació d'assumpes ha estat el d'estudiants amb 49% del total, seguidament dels docents amb un 30% i del PAS amb un 14%.

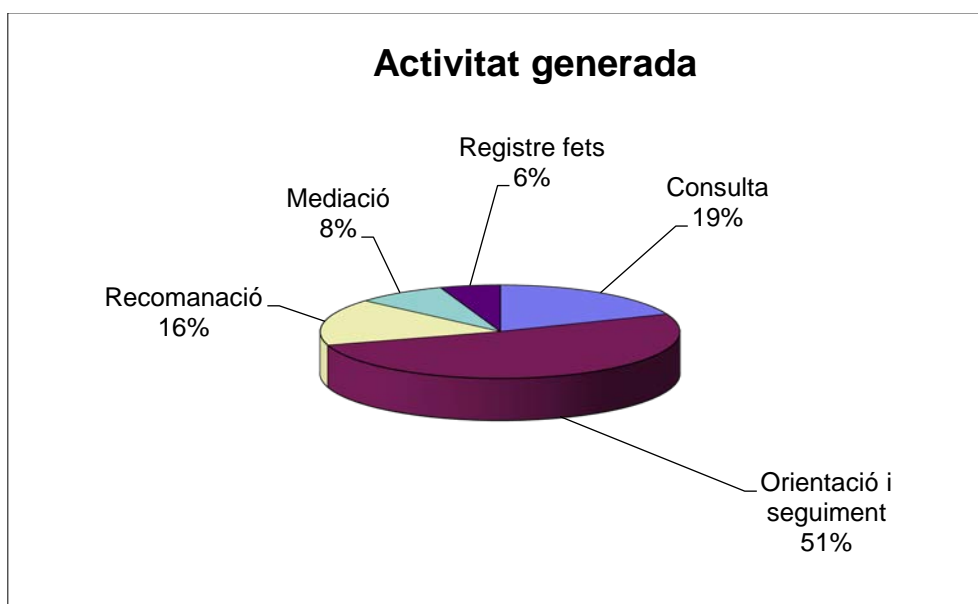
Si ens centrem en els mesos de l'any que més casos ens han entrat a l'Oficina podem observar que els mesos de febrer, setembre i octubre són els més considerables.

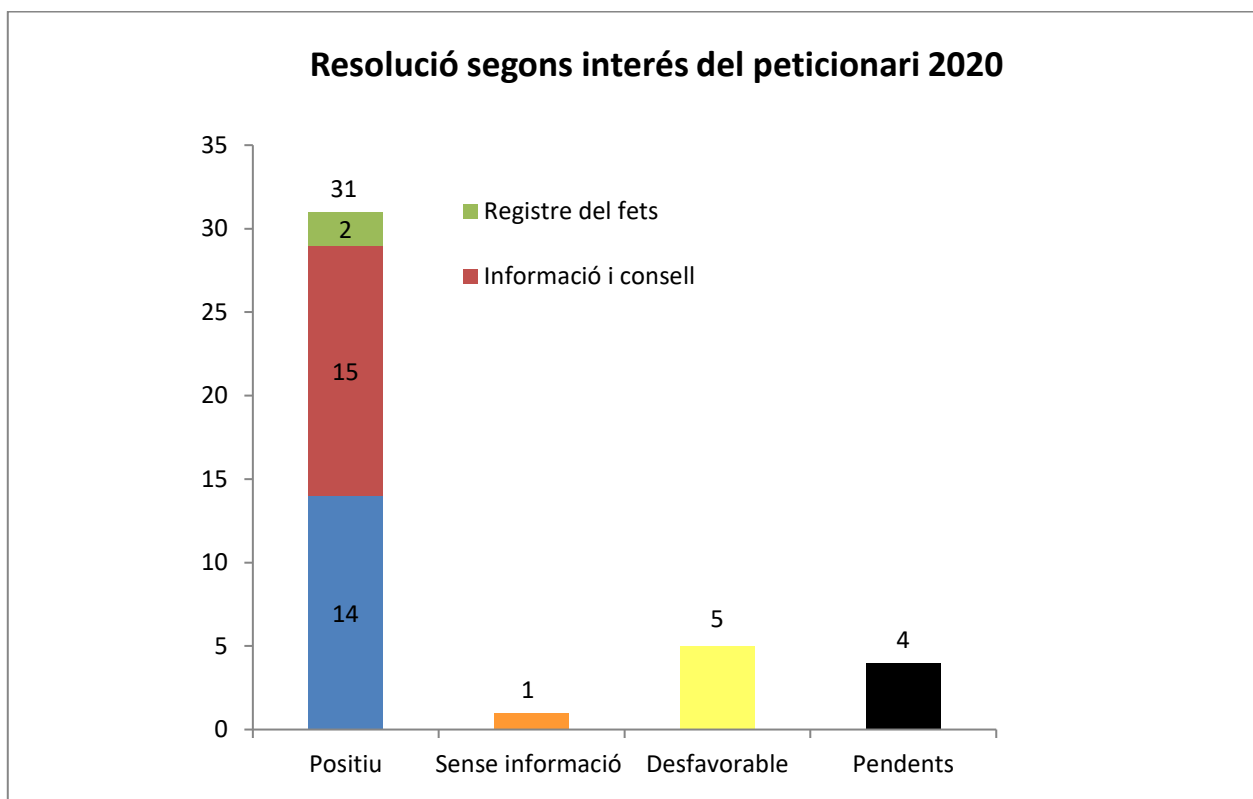
Segons el tema tractat, es reflecteix que 10 afecten a avaluació i qualificació dels estudiants, 7 a contractes i retribucions, 6 a docència i currículum, 4 a relacions laborals, 4 a matrícula, 4 a serveis i/o campus de la Universitat, 3 a procediments administratius, 2 a beques, i, finalment, 1 a accés i permanència.

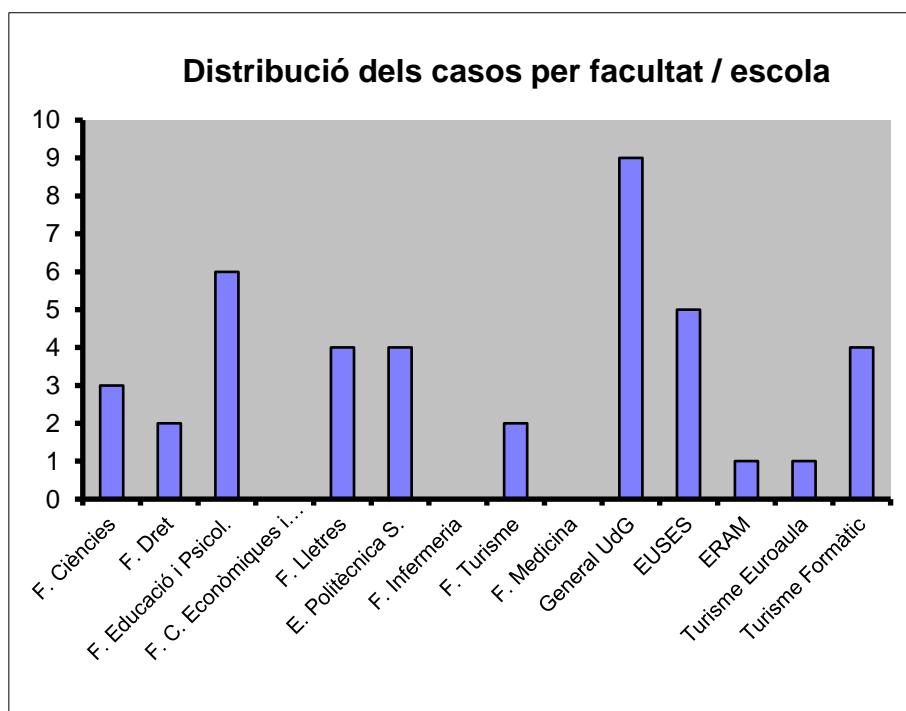
Referent a l'activitat generada podem apreciar que un 51% ha generat una orientació i seguiment, un 19% una consulta, un 16% una recomanació del síndic, un 8% una mediació i un 6% un registre dels fets.

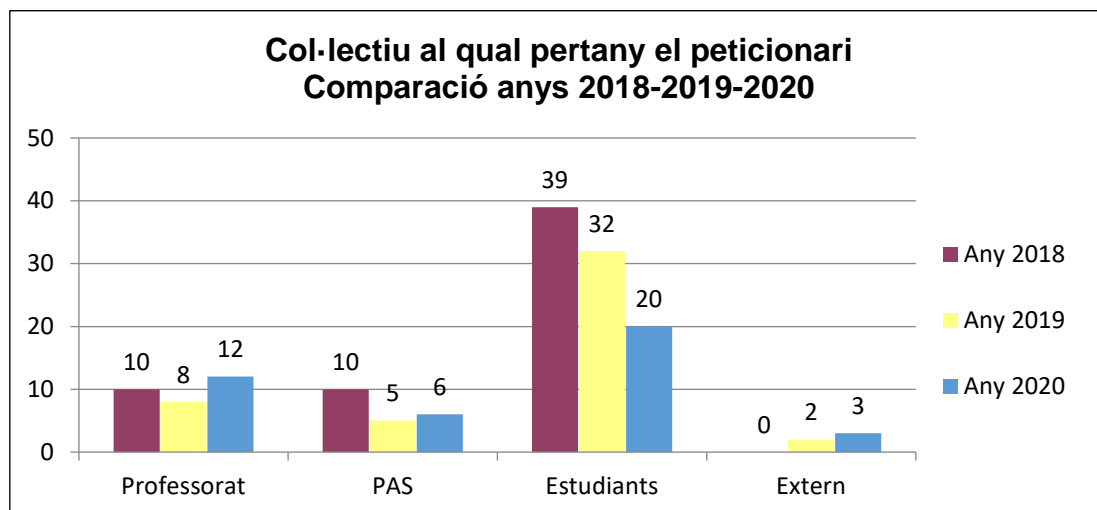
Sobre la resolució dels casos podem dir que 31 es van tancar de manera positiva, dins d'aquests 14 es van resoldre satisfactòriament, en 15 casos vam donar informació i vam aconsellar a la persona interessada i en 2 casos vam registrar els fets a petició de la persona interessada. De la resta de casos 1 es van tancar sense informació, 5 es van tancar desfavorablement als interessos de la persona interessada i 4 resten pendents.

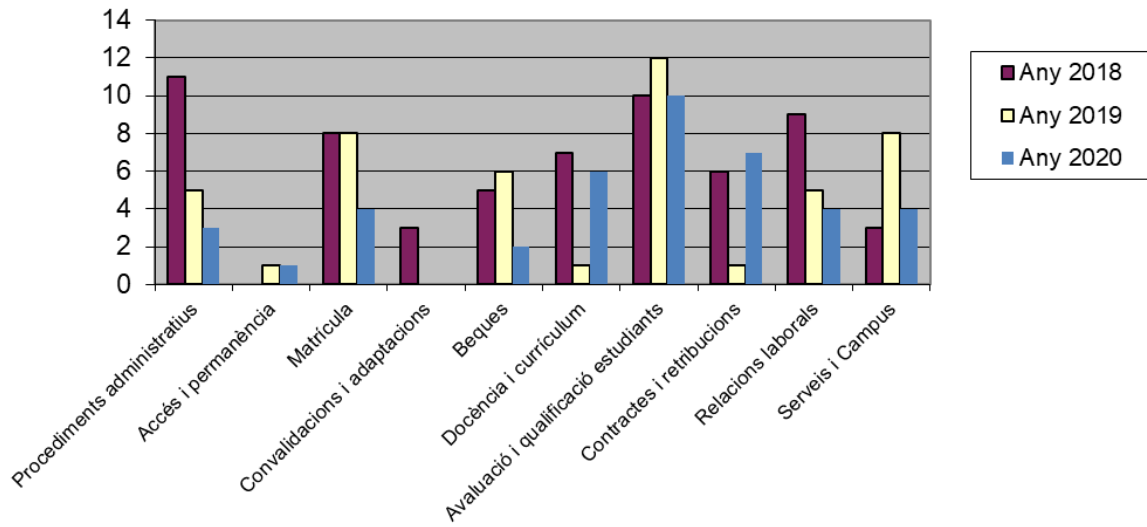
Segons els centres, el repartiment ha estat el següent:

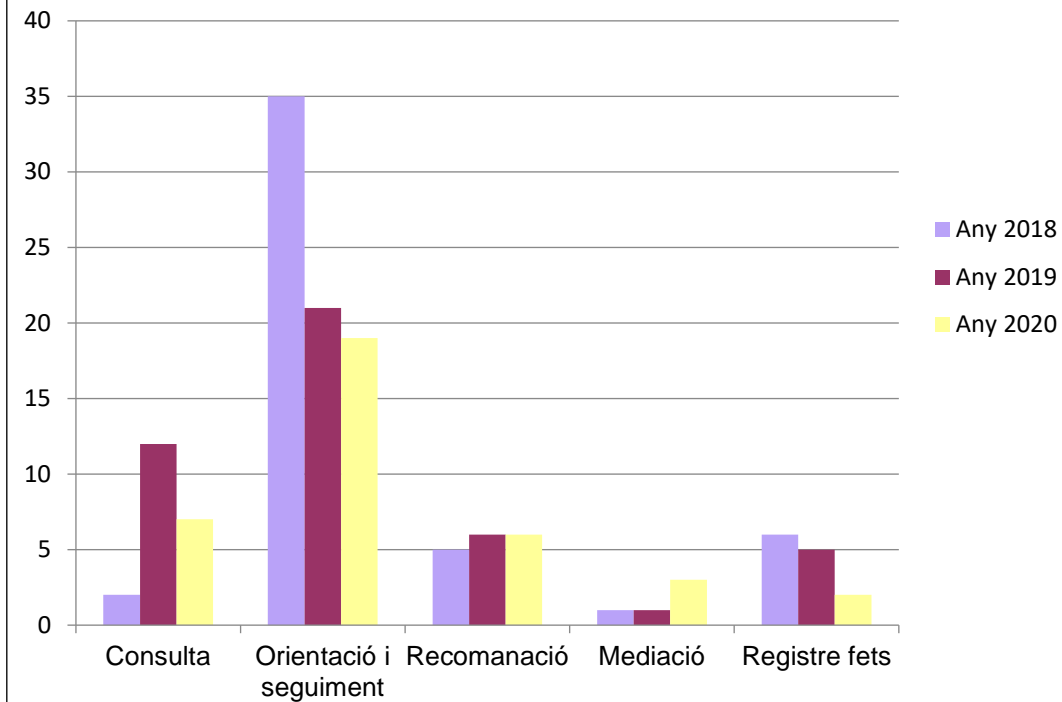
L'evolució dels casos en els darrers anys estat la següent:

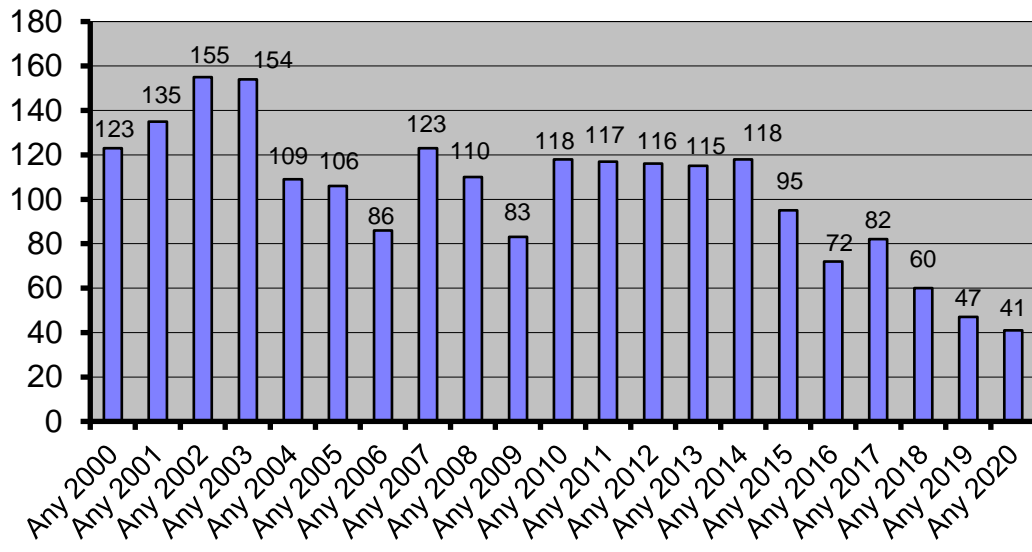
Casos atesos segons temàtica Comparació 2018-2019-2020

Activitat generada Comparació anys 2018-2019-2020

Entrada anual de casos

Comparativa Casos per Facultat i Escola 2018-19-20

